

К. е. н. Кривов'язюк І. В., Бурбан О. В.

Луцький національний технічний університет (Україна)

ОЦІНЮВАННЯ ВАРТОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКОВОЇ КАПІТАЛІЗАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В сучасних умовах господарювання для суб'єктів господарювання, які функціонують в ринковому середовищі, важливим аспектом є формування повноцінного уявлення про всю різноманітність господарських процесів, подій та явищ, а також результатів їх діяльності, що встановлюється на основі оцінювання їхньої вартості. Це стосується інвестиційної привабливості суб'єкта оцінки, одним з основних індикаторів якої виступає рівень капіталізації компанії, а ринкова капіталізація постає важливим рейтингоутворюючим показником діяльності суб'єкта господарювання. Саме тому, під час розробки та прийняття стратегічних управлінських рішень щодо його подальшого розвитку, підвищення його ринкової капіталізації, оцінювання вартості виступає надзвичайно важливим інструментом її регулювання, підкреслюючи актуальність досліджуваної тематики.

Прийняття рішень в контексті подальших дій щодо зміни вартості суб'єкта господарювання повинне базуватись на використанні як традиційного, так і нового управлінського інструментарію, чільне місце в якому належить оцінюванню.

Оцінювання, в сучасному трактуванні, являє собою певний аналітичний інструмент [1, с. 23], призначення якого – визначення грошового вираження об'єктивної ціни суб'єкта господарювання, формування якої відбулося під впливом зміни цінності його матеріальних та нематеріальних активів, зумовлених динамізмом зовнішнього середовища, а також майбутніх грошових потоків, генерованих даним суб'єктом.

Своє результатне вираження зазначений процес знаходить у формуванні вартості об'єкта оцінювання, яке, в свою чергу, і є важелем впливу на рівень його ринкової капіталізації. Остання ж, будучи однією з форм прояву економіч-

ної категорії «капіталізація», являє собою «ринкову вартість підприємства, акції якого котируються на фондовій біржі, що формується на фондовому ринку та проявляється зростанням ринкового курсу корпоративних прав» [2, с. 139].

Ріст ринкової капіталізації суб'єктів господарювання неможливий без системи управлінських рішень, які забезпечують їх сталий рух за вектором, визначеним основними факторами зростання.

Важливу роль у прийнятті рішень щодо зростання ринкової капіталізації суб'єктів господарювання відіграють методи оцінювання вартості, зокрема відзначимо, що:

- основою прийняття рішення щодо росту капіталізації в методах, які вирізняють у межах дохідного підходу, виступають різні напрями дохідності: майбутніх грошових потоків для методу дисконтованих грошових потоків, доходу від інтелектуальної власності для методу капіталізації надлишкового доходу, дохідності від ринкових операцій для методу прямої капіталізації доходу, загального рівня дохідності для методів капіталізації доходів;

- прийняття рішення щодо росту капіталізації на основі витратних методів відображає найбільше різноманіття факторів, якими є: стан основних засобів (метод чистої балансової вартості), унікальні об'єкти інтелектуальної власності (метод відновної вартості), процес переоцінки наявних активів та пасивів (метод скоригованої балансової вартості), тощо;

- основою прийнятого рішення, що базується на порівняльних методах виступає процес порівняння з компанією-аналогом (метод компаній аналогів та метод мультиплікаторів), або ж покупка даної компанії в цілому (метод порівняння продажів).

Ступінь впливу та рівень взаємозалежності між оцінюванням вартості підприємства та ринковою капіталізацією найбільш наочно подана у напрацюваннях А. Damodarana [3]. Відповідно до зазначених напрацювань, ринкова капіталізація являє собою показник, який дорівнює скоригованій (на величину грошових коштів та їх еквівалентів) різниці між вартістю компанії, вартістю привілейованих акцій та ринковою вартістю боргу компанії.

Результатом управління капіталізацією є зміна вартості підприємства, яка вказує на ефективність механізму управління капіталізацією:

$$MCap^1 - MCap^2 = \Delta MCap > 0, \quad (1)$$

де $MCap^1$ – ринкова капіталізація планового періоду;

$MCap^2$ – ринкова капіталізація фактичного періоду;

$\Delta MCap$ – величина приросту ринкової капіталізації.

Таким чином, наявний прямий зв'язок між вартістю підприємства та його ринковою капіталізацією, підкреслює той факт, що оцінювання вартості виступає вагомим інструментом регулювання ринкової капіталізації підприємства. Наявність значної кількості методів оцінки в розрізі основних підходів (витратного, доходного та порівняльного) забезпечують інвесторам широкий спектр аналізу в розрізі даного інструменту. Обираючи різні методи оцінки, чи комбінуючи їх у вигляді синтезу методів, інвестори мають змогу виявити недооцінені та переоцінені суб'єкт господарювання, реалізуюючи відповідно до них свої інвестиційні мотиви.

Список використаних джерел:

1. Глосарій термінів з моніторингу та оцінювання / [А. Горошко, Т. Нарчинська, І. Озимок та ін.] ; 2-ге видання – К. : Українська асоціація оцінювання, 2016. – 53 с.
2. Кривов'язюк І. В. Капіталізації як основа динамічного розвитку підприємств / І. В. Кривов'язюк, І. М. Пушкарчук, Ю. В. Волинчук // Економічний форум. – 2017. – № 1. – С. 135–144.
3. Damodaran A. Damodaran on Valuation: Security analysis for investments and corporate finance. 2 edition / A. Damodaran. Wiley Finance, 2006. – 704 p.